
Informe sobre la sol·licitud de creació de l'Acadèmia Valenciana de Cronistes Oficials

Autor: Ccs. Promoció Cultural
Aprovació: Ple, 25 novembre 2024

Antecedents

Des de l'aprovació del Decret 91/2015, de 12 de juny, del Consell, pel qual es regula la creació d'acadèmies científiques, culturals i artístiques de la Comunitat Valenciana i el seu registre, que en l'article 10.2 estableix que entre els documents necessaris per al procediment declaratiu d'acadèmies de les arts o de les lletres serà preceptiu l'informe del Consell Valencià de Cultura, este Consell ha emés informe en quatre ocasions: sobre la sol·licitud de reconeixement de l'Acadèmia Valenciana de Genealogia i Heràldica (23 de novembre de 2015), de l'Acadèmia Valenciana de la Música (25 de gener de 2016), de l'Acadèmia Valenciana de Ciències Socials (30 de gener de 2017) i de l'Acadèmia Valenciana del Tango (29 de gener de 2024), sent tots favorables llevat del relatiu a l'Acadèmia de Ciències Socials.

En data 30 de juliol de 2024, núm. de registre REGAGE24e00057206911, ha tingut entrada en el registre general del Consell Valencià de Cultura un escrit del director general de Ciència i Investigació en el qual sol·licita informe preceptiu sobre la sol·licitud de creació de l'Acadèmia Valenciana de Cronistes Oficials.

Associació de Cronistes Oficials del Regne de València. Història.

«E per tal que los hòmens coneguessen, quan hauríem passada aquesta vida mortal, ço que nós hauríem fet [...] e per dar exemple a tots los altres hòmens del món...» Són les paraules del rei Conqueridor en el Llibre dels Feits, que ell mateix va dictar als escrivans, que expressen quina era la finalitat d'esta Crònica. A partir d'este llibre, es considera que Jaume I (1213-1276) va ser el primer cronista del Regne de València.

Després de les Cròniques de Bernat Desclot i Ramon Muntaner, un descendent de Jaume I, Pere IV el Cerimoniós (1336-1387), va escriure la quarta de les quatre grans cròniques dels segles XIII i XIV.

Des de l'època foral hi ha constància de l'existència dels cronistes oficials, a qui els reis encarregaven la redacció de les cròniques reials perquè quedara constància de les seues actuacions. Fins a l'actualitat esta figura ha sigut constant en la nostra història.

Amb nom propi destaquem: Beuter, Martí de Viciana i Escolano (segle XVI); Bendicho i Bellot (segle XVII); Cavanilles i Villarroja (segle XVIII); Ribelles, Boix, Miralles de Imperial, Viravens (segle XIX), i al segle XX, Teodor Llorente, Figueras Pacheco, Carlos Sarthou, Almela i Vives, Lluís Revest, Baltasar Rull, Sánchez Gozalbo, Ramos Folqués, Martínez Morellá, Emili Beut, Ramos Pérez, Sánchez Adell, Cerdán Tato.

Però no va ser fins a l'any 1951 quan, arran d'una circular del Govern Civil de València que instava als ajuntaments a nomenar cronistes oficials, va sorgir la idea de crear una agrupació provincial dels cronistes. Amb el suport de Nicolau Primitiu, el baró de Sant Petrillo (degà del Centre de Cultura Valenciana) i Vicente Badia Marín es va crear la base legal per a una primera associació.

El 9 d'octubre de 1954 es va celebrar la primera assemblea provincial, i del 25 al 28 d'octubre de 1956, la I Assemblea de Cronistes Oficials del Regne de València. Fins a l'actualitat s'han celebrat ininterrompudament amb una periodicitat biennal.

En els moments inicials van tindre el suport del Centre Valencià de Cultura (després Real Acadèmia de Cultura Valenciana), Lo Rat Penat, l'Institut d'Estudis Alacantins (actual Institut Alacantí de Cultura Juan Gil Albert) i la Societat Castellonenca de Cultura. Les tres institucions van crear una secció que incorporava els cronistes oficials de les províncies respectives.

El 1986, l'assemblea general biennal va acordar crear una associació civil autònoma: l'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València, el primer president de la qual va ser Santiago Bru i Vidal, cronista oficial de València i de Sagunt (1986-2000). El van succeir Francesc de Paula Momblanch García, cronista oficial de Benilloba (2000-2018), i Josep Ramon Sanchis Alfonso, cronista oficial d'Aldaia (des de 2019 fins a l'actualitat).

Durant estos anys, la tasca dels cronistes oficials ha estat encomiable, tant pel que fa a la investigació històrica com per l'assessorament que brinden als ajuntaments. En molts municipis, sobretot els que tenen menys recursos, han recuperat els arxius municipals. I sempre d'una manera altruista.

Han celebrat trenta-tres assemblees ordinàries i d'altres extraordinàries. Han organitzat cursos monogràfics sobre arxivística, diplomàtica i paleografia. Han impartit conferències i n'han organitzat d'altres pronunciades per especialistes de matèries diverses relacionades amb la seua comesa. Han col·laborat amb institucions valencianes, com ara, el mateix Consell Valencià de Cultura, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, l'Ateneu Mercantil de València i la Real Societat Econòmica d'Amics del País.

L'any 2010, l'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València va rebre la Medalla al Mèrit Cultural de la Generalitat Valenciana i el 2014, la Medalla d'Or de la Ciutat de València.

L'assemblea ordinària de 21 d'octubre de 2022 va aprovar per unanimitat constituir una Acadèmia Valenciana de Cronistes Oficials instituïda com a entitat de caràcter públic, acollint-se a l'article 49.7 de l'Estatut d'Autonomia i al Decret 91/2015, del Consell de la Generalitat Valenciana, i que fora inscrita en el Registre d'acadèmies científiques, culturals i artístiques de la Comunitat Valenciana.

Objectius de l'Acadèmia Valenciana de Cronistes Oficials

- Crear i conservar els fons materials i documentals relacionats amb la investigació i la funció del cronista.
- Fomentar entre els acadèmics la investigació i l'estudi de temes relacionats amb els pobles de la Comunitat Valenciana amb la metodologia pròpia de la crònica històrica.
- Indagar en els estudis arqueològics, artístics, lingüístics, etnològics i, en general, de caràcter cultural.
- Publicar treballs innovadors dirigits a la divulgació, conservació i preservació de béns d'interès històric, patrimonial o cultural.
- Aportar a la comunitat científica coneixements innovadors en les matèries de la seua competència.
- Propiciar contactes entre altres organitzacions afins.
- Assessorar els organismes públics en els camps que li són propis.
- Assessorar les institucions privades que ho sol·liciten, amb les condicions que la mateixa Acadèmia estime convenientes.
- Emetre informes per a les institucions i organismes públics.
- Elaborar estudis i informes sobre les matèries vinculades a la funció de cronista oficial.
- Organitzar congressos, seminaris, jornades, sessions científiques i simposis.
- Fomentar la creació de grups d'estudiosos i agrupacions de recerca local i comarcal.
- Promoure la cooperació entre els cronistes oficials.
- La formació dels membres de l'Acadèmia, oberta a tota la societat.

Promotors d'esta iniciativa

Els promotors d'esta iniciativa són els cronistes oficials nomenats pels ajuntaments de la Comunitat Valenciana, els quals reuneixen un currículum de suficient qualitat científica i investigadora que els avala per a assumir la responsabilitat de promoure la creació de l'Acadèmia Valenciana de Cronistes Oficials.

Per tot això, i tenint en compte

- el component cultural de l'Acadèmia que es proposa crear i el seu interès per a la societat valenciana;
- la trajectòria de l'Associació de Cronistes del Regne de València;
- el suport dels ajuntaments valencians als seus cronistes respectius;
- la solvència científica i investigadora dels futurs membres de l'Acadèmia Valenciana de Cronistes Oficials, avalada pels currículums aportats;
- les activitats d'estudi, promoció i difusió que els cronistes oficials realitzen als seus pobles respectius i el potencial de futur que garanteixen;
- l'acord unànim de l'assemblea general de l'Associació de Cronistes del Regne de València;
- l'aportació d'un projecte d'estatuts que complix amb l'exigit en l'article 6 del Decret 91/2015, de 12 de juny, del Consell de la Generalitat Valenciana,
- i l'acreditació de la disponibilitat de mitjans i recursos destinats a l'activitat de l'Acadèmia, el Consell Valencià de Cultura, d'acord amb el Decret 91/2015, de 12 de juny, del Consell, INFORMA FAVORABLEMENT la creació de l'Acadèmia Valenciana de Cronistes Oficials i la seua inscripció en el Registre d'acadèmies científiques, culturals i artístiques de la Comunitat Valenciana.

Així mateix, encoratgem els ajuntaments valencians que no tenen cronista oficial perquè promoguen el nomenament pertinent, per tal que el treball d'esta acadèmia i els beneficis culturals que se'n deriven arriben a tot el territori de la Comunitat Valenciana.

Este informe s'enviarà al director general de Ciència i Investigació de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, peticionari del dictamen; a l'Associació de Cronistes del Regne de València, i al protocol habitual.